

FORSVARSDEPARTEMENTET	
SAK NR.: 09 02223-26	
23 NOV 2009	
ARKRET:	600
KASSERES 5 ÅR	
KASSERES 30 ÅR	
BEVARES	

Fra: Eva Shreckenberger [mailto:eva@siops.no]
Sendt: 22. november 2009 22:11
Til: Røsholt, Mari Christiane
Kopi: 'Åse Wisløff Nilssen'
Emne: Høringsuttalelse fra Veteranforbundet SIOPS

Hei

Her kommer veteranforbundet SIOPS's høringsuttalelse

Det er ikke umulig at det kan komme noen utfyllende kommentarer på enkelte punkt i løpet av mandag 23.november

Mvh

Eva Schreckenberger
Forbundssekretær

Høringsuttalelse

Utkast til Forskrift om oppfølging og erstatning for personell som tjenestegjør eller har tjenestegjort i internasjonale operasjoner Endringer i Forskrift om erstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner m.v. og utkast til Forskrift om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

Veteranforbundet SIOPS ser seg fornøyd med at det nå innføres et objektivt ansvar for de skader soldatene kan pådra seg i tjenesten. Det er også viktig at denne blir plassert i forsvarspersonell loven. Dette er en klar markering av soldatene og deres tjeneste som særskilt og spesielt. Det avgjørende, i det videre arbeid, vil være å implementere samme holding i det sivile samfunn. Det er videre positivt at erstatningen kan utbetales som løpende ytelser med skattepåslag.

Forskriftens Kap II – Rett til ett års oppfølging fra forsvaret

Generelle kommentarer

Denne delen av forskriften er lite konkret og må utfylles av tiltak. Statsbudsjettet for 2010 inneholder ingen signaler om satsing på skadde veteraner i de berørte departementene som får ansvaret for soldatene som ikke hører inn under ettårs rettigheten. SIOPS registrerer at det mangler en overordnet strategisk tenkning mht veteranpolitikk. Utgangspunktet er at når det ikke er en positiv forskjellsbehandling av veteraner, men en likebehandling med øvrige samfunnsborgere, kan den lovfestede retten til behandling skape forventninger som pr. dags dato er umulig å realisere.

Konkrete kommentarer

§ 3 Formål

I andre ledd sies det at behandling fra forsvaret kommer i tillegg til retten til behandling i det sivile helsevesen. Det er uklart hva dette innebærer. Samme formulering brukes også i § 5 siste ledd. Hva innebærer dette når det tidligere er presisert at det ikke vil bli etablert dublerende behandlingstilbud? Hva er det forsvaret kan tilby?

§ 4 Innhold og omfang av rett til ett års psykiatrisk og psykologisk oppfølging fra forsvaret.

Veteranforbundet SIOPS forstår retten til ett års oppfølging som ikke absolutt, selv om loven sier det. Jf. § 5 annet ledd.. Dette må bety at alle tidligere soldater vil ha en rett til medisinsk oppfølging. Dette innebærer at ivaretagelsen må være lik både innen ettårsfristen og etter ettårsfristen.

Veteranforbundet SIOPS mener FSAN må styrke og videreutvikle stressmestringsteamene. Disse har i dag en regional plassering og vil til dels oppfylle vilkåret om at oppfølging skal gjennomføres i nærheten av soldatens bosted. SIOPS merker seg at retten til oppfølging bare gjelder dersom personellet kan ha forventet nytte av helsehjelpen og kostnadene står i rimelig forhold til tiltakets effekt. Det er alminnelig kjent at behandling av psykiske belastningskader tar lang tid og ikke fjerner skaden som sådan, men legger grunnlag for økt selvinnsikt og ikke minst mestring av egen livssituasjon. FSAN`s rolle i behandlingsskjeden vil da være førstelinjemottak for videre henvisning. Det forutsetter en faglig forsvarlig overføring til det sivile hjelpeapparatet. Den instans som mottar henvisningen vurderer selv hvem de gir behandling til. Det tilsier at FSAN som førstelinjetjeneste må forvisse seg om at de har kompetanse på soldater/veteraner med psykiske belastningsskader, både for å sikre at de får et tilbud og på kvaliteten av behandlingen.

Stressmestringsteamene må utvikle sin kompetanse på psykiske belastningskader, noe som til dels automatisk vil skje ved å ha førstelinjeansvar. Forsvaret vil med dette opparbeide kompetanse som kommer nye soldater til gode. Forsvaret har på denne måten en mulighet for å bli en lærende organisasjon på det militærmedisinske området.

§ 5 Innhold og omfang av rett til annen oppfølging fra forsvaret.

Veteranforbundet SIOPS merker seg at høringsbrevet generelt sier "Nasjonal militærmedisinsk poliklinikk (NMP), forsvarsgrenene og Forsvarets veteran administrasjon vil kunne stå for den praktiske gjennomføringen". SIOPS mener at forvaltningens bistandsplikt ikke strekker langt nok. Arbeidet med å bistå den enkelte soldat i forhold til hjelpeapparatet i det sivile samfunn, vil være begrenset. Det vil kreve betydelig spisskompetanse og systemforståelse.

Det må sikres brukermedvirkning og deltakelse i brukerråd på alle nivåer

Forskriftens Kap III Objektivt erstatningsansvar ved personskade i internasjonale operasjoner

Generelle kommentarer

Veteranforbundet SIOPS slutter seg til prinsippet om løpende ytelser gitt med skattepåslag. Dekning av kostnader ved advokat og spesialist erklæring er positivt.

Konkrete kommentarer

Veteranforbundet SIOPS vil bemerke at § 7 har et uklart meningsinnhold. Betyr det at kravet til arbeidsulykke eller yrkessykdom ikke skal gjelde, slik at alle med psykisk belastningsskade også skal ha rett til 65G? Eller - hvis de alminnelige regler for erstatningsutmåling etter reglene i yrkesskadeerstatningsloven gir et bedre resultat, så er det denne som skal legges til grunn ved utmåling ved 100% ervervsuførhet? Dersom så er tilfelle, er det positivt. Forskriften og/eller forarbeidene bør klargjøre dette.

SIOPS konstaterer at videre utvikling og ytterligere forbedring av erstatningsordningens innhold og form skal tilligge den til enhver tid gjeldende tariffavtale.

Det gir både arbeidstakerorganisasjonene og FD/FAD et betydelig ansvar.

Utgangspunktet for begge parter må være at det innføres et objektivt erstatningsansvar og at erstatningen ved skade, fysisk eller psykisk, kan utbetales som en løpende ytelse knyttet til grunnbeløpet som vil regulere seg i takt med den generelle kostnadsutviklingen i samfunnet. Videre at det vil bli gitt skattepåslog.

Følgende saker må løses

- Harmonisering av de to erstatningsordningene.
Eksempelet her vil være den soldat som skades i dag og den andre som skades i januar. Den første vil oppnå 35 G i erstatning mens den siste vil motta 65 G.
- Soldaten som oppnår en erstatning på 65 G som 23 åring, vil motta en månedlig ytelse på ca kr 8 000. Dette beløpet vil komme i tillegg til en pensjonsytelse på 66 % av lønnstrinn 23..En soldat som i samme alder vil få utbetaling etter den særskilte kompensasjonsordningen på 35 G vil få ca kr 4 500,-
- Den særskilte kompensasjon vil i praksis gi en høyere løpende ytelse jo eldre soldaten er ved utbetalingstidspunktet
- Videre må ytelsene inngå som en del av grunnlaget for den fremtidige tjenstepensjonen.

Forskrift om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

Generelle kommentarer

Veteranforbundet SIOPS mener at etableringen av to forskjellige ordninger i seg selv er uheldig. Det vil også oppstå tvilsspørsmål om hvilken ordning man faller inn under når skaden faktisk inntraff. Ved belastningsskader kan dette bli vanskelig å avgjøre. Videre er (SIOPS av det oppfatning at følgeskader også burde vært dekket (i tillegg)på samme måte som ved vanlig utmåling av yrkesskadeerstatning. Den enkelte vil ofte pådra seg særlige utgifter grunnet sin

manglende handlingsevne, eks. at noen må bruke bil istedenfor offentlig kommunikasjon Det er alminnelig anerkjent at nedsatt psykisk helse påvirker fysisk helse og omvendt

Konkrete kommentarer

§ 3 Vilkår for kompensasjon

I § 3 andre ledd bestemmes det at graden av ervervsmessig uførhet skal fremgå av spesialisterklæringen. Ervervsuførhet er ikke et medisinsk spørsmål, men må avgjøres ut fra en økonomisk-juridisk vurdering. Har man for eksempel fått redusert sin inntektsevne fra kr 300 000 til kr 150 000 er graden av ervervsuførhet 50%. En medisin har ikke spesielle forutsetninger for å sette en konkret prosent, men kan gi en konkret beskrivelse av hvilke funksjoner som er nedsatt. Røseg-utvalgets standardmandat har tatt hensyn til dette og ber ikke legen om prosentvis angivelse av ervervsuførheten

Fra Røseg- utvalget med vår understrekning;

“Det bes om en medisinsk begrunnet vurdering av hvilke gjøremål skadelidte som følge av skaden er hemmet i eller forhindret fra å utføre når det gjelder arbeidsliv, husarbeid, fritidsaktiviteter og arbeid med egen bolig. Dersom skadelidtes tilstand er preget av ikke skaderelaterte lidelser, ønskes både en vurdering av den skaderelaterte funksjonsnedsettelsen og den samlede funksjonsnedsettelsen.

Den medisinske funksjonsvurderingen vil ligge til grunn for erstatningsutmålingen. Erstatningsutmålingen i denne forbindelse baseres imidlertid også på andre forhold enn de rent medisinske. Det er derfor viktig at de medisinske forholdene som ligger til grunn for vurderingen beskrives grundig og eksplisitt. Det bes ikke om en fastsetting av yrkesmessig eller ervervsmessig uførhet i prosent, men de medisinske premissene for å fastsette disse prosentene skal fremgå av funksjonsvurderingen.

Dersom funksjonsevnen må anses dårligere enn det den skaderelaterte funksjonsnedsettelsen og den ikke skaderelaterte funksjonsnedsettelsen til sammen skulle tilsi, må dette forklares nærmere.”

Det riktige må således være at andre setning i 2. ledd i § 3 – “Graden av den ...” – strykes.

Veteranforbundet SIOPS forutsetter at partene i saksbehandlingen kan stille tilleggsspørsmål til erklæringen når denne foreligger og før den oversendes Statens Pensjonskasse (SPK) til behandling.

Mandatutformingen

Veteranforbundet SIOPS er av den oppfatning at mandatet også skal brukes i forbindelse med erstatning etter det objektive erstatningsansvaret. Det forutsettes at partene deltar i utformingen av det medisinske mandatet.

§ 5 Fradrag for andre ytelser

Veteranforbundet SIOPS aksepterer at mulig utbetaling etter PTSD forskriften skal komme til fradrag. Det er imidlertid helt klart at den måten medisinsk invaliditet har blitt fastsatt på, har gitt skjeve utslag, noe det bør tas hensyn til.

Forskriften og høringsbrevet er uklare når det gjelder tidligere utbetalte erstatninger. Den foreslåtte ordning med løpende ytelser har karakter av å være en dekning kun for det fremtidige tap. Dette er en god ordning og gir en vesentlig bedre dekning enn ved de tidligere utbetalte erstatninger. En slik valgfrihet som dette gir ble ikke gitt i de få, oppgjorte sakene. Det skal også legges til at en del av forlikene ikke skiller klart mellom lidt tap og fremtidig tap. Veteranforbundet SIOPS merker seg i den anledning § 13 som gir adgang til justeringer.

§ 8 Etteroppgjør ved endringer i ervervsmessig uførhet

Etter yrkesskadeloven med forskrift om erstatningsutmålingsregler er en tilsvarende bestemmelse forstått som en økning på 20 % -poeng, for eksempel fra 50 % til 70 %. Veteranforbundet SIOPS mener at denne forståelsen skal legges til grunn ved forståelsen av vesentlighetskravet.

§ 11 Foreldelse

Veteranforbundet SIOPS mener at konstateringstidspunktet må legges til grunn ved foreldelse. Det samme gjelder ved det objektive erstatningsansvaret. Dette begrunnes i første rekke med tidsgapet mellom når skaden eller belastningen over tid skjedde og tidspunktet hvor denne materialiserer seg.

§ 12 Klageregler

Veteranforbundet SIOPS slutter seg til forslaget om en partssammensatt nemnd. Nemndas funksjon og kompetanse er ikke nærmere beskrevet i høringsbrevet. SIOPS vil påpeke nødvendighet av brukermedvirkning/brukerrepresentasjon i nemnda. Veteranforbundet SIOPS forutsetter, på samme måte som ved utformingen av det medisinske mandatet, at partene deltar i utformingen. Videre mener Veteranforbundet SIOPS at nemnda også skal kunne behandle saker knyttet til det objektive erstatningsansvaret.

§ 13 Adgang til justeringer

Veteranforbundet SIOPS ser behovet for å kunne gjennomføre justeringer i de foreslåtte ordninger. Vi erkjenner at det er høy kompleksitet knyttet de foreslåtte ordninger, og derfor vil et slikt system på en enkel måte kunne rette opp eventuelle utilsiktede uheldige utslag av praktiseringen. Videre vil det være behov for en harmonisering spesielt i forhold til endringer i folketrygdloven.

“PTSD forskriften”

Det er ikke foreslått endringer i praktiseringen av “PTSD forskriften”

Veteranforbundet SIOPS mener at denne praktiseringen bør endres slik at utbetaling etter denne forskriften skal være basert på målt medisinsk invaliditetsgrad, som et resultat av NAV’s godkjenning av yrkesskade. Dette bla fordi den medisinske invaliditetsgrad vil være fastsatt av spesialist. Det er viktig i denne sammenheng å ha klart for seg at en yrkesskade i seg selv ikke nødvendigvis er det samme som at man har mistet arbeidsevnen helt eller delvis.

Veteranforbundet SIOPS har erfart at mange soldater har fått godkjent yrkesskade i NAV lenge før forskriften ble innført og samtidig fortsatt å stå i arbeid. Avgjørende for deres evne til å stå i arbeid vil være den oppfølgingen de kan få fra NAV.

Gjennom en slik praksis vil skadde soldater bli en mer synlig gruppe for NAV. Det vil også muliggjøre kompetanseoppbygging i NAV og særskilte tiltak fra NAV. Som på sikt vil føre til økt kompetanse og bedre service for brukerne. I forhold til NAV er brukerrepresentasjon, bla i de lokale brukerråd viktig.

En godkjent yrkesskade gir som kjent den enkelte rett til full dekning av kostnader til medisinsk behandling uten egen andel, så lenge behandlingen er et resultat av yrkesskaden. Ved godkjent yrkesskade i NAV vil den enkelte få utbetalt en mindre mènnerstatning etter folketrygdloven. Denne varierer fra person til person etter alder og medisinsk invaliditet. Den kan også tas ut som en løpende ytelse som utbetales hver måned.

Når en yrkesskade meldes til NAV skjer dette ved et eget skjema. I dette skjemaet fremkommer det at skaden er pådratt under tjenestegjøring i Intops og hva slags type skade. Eksempelvis blir psykisk skade registrert særskilt. Dette gjør at NAV i realiteten har full oversikt over antall skadde med psykisk belastningsskade. En melding om yrkesskade i seg selv vil være med å synliggjøre de skadde veteranene som gruppe. I prinsippet vil NAV kunne gi svar på hvor mange soldater som er meldt skadet som følge av tjenesten.